

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 30

DOM

2018-02-09

Meddelad i Stockholm

Sida 1 (6)

Mål nr

26422-17

SÖKANDE

Tunstall AB, 556135-1197

Ombud: Fredrik Rehnqvist Müller

Box 9028

200 39 Malmö

MOTPART

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd i Stockholms stad

Ombud: Stadsadvokat Eva Granbohm

Stadsledningskontorets juridiska avdelning

105 35 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2018-02-09	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 925430

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag-fredag
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		08:00-16:30
		www.domstol.se/forvaltningsratt		

YRKANDEN M.M.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd i Stockholms stad har genomfört en upphandling av trygghetsskapande teknik i särskilt boende, dnr. 481-2016-2.2.1. Upphandlingen genomfördes som ett öppet förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Av upphandlingsrapporten framgår att staden inte har prövat Tunstall AB:s anbud vidare eftersom detta bedömts inte uppfylla kraven under punkt 1.3.13 då projekteringsunderlag saknats i anbudet.

Tunstall AB yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen ska göras om och anför bl.a. följande. Staden har de facto upphandlat ett ramavtal som överstiger den längsta tillåtna avtalstiden för ett sådant avtal. I § 34 i avtalsförslagan anges att staden haft för avsikt att teckna ett ramavtal. Tunstall AB har inte haft möjlighet att förutse att detta varit ett skrivfel från stadens sida. I förfrågningsunderlaget har staden inte heller fastställt någon fast kostnad för den teknik som ska tillhandahållas, utan enbart angett det antal lägenheter som upphandlingen omfattar. Dessa omständigheter visar att det i själva verket är frågan om ett ramavtal. I detta avseende hänvisas till Kamarrätten i Göteborgs dom den 22 juli 2013 i mål nr 3124–3127-17. Dessutom har staden på felaktiga grunder uteslutit Tunstall AB från upphandlingen. Staden har gjort gällande att Tunstall AB inte har inkommit med projekteringsunderlag enligt punkt 1.3.13 i förfrågningsunderlaget. Tunstall AB har emellertid gett in det efterfrågade underlaget genom att ange hur många basenheter som behövs per våningsplan. Om staden hade önskat en mer detaljerad utplacering av basenheterna på ritningarna skulle detta ha framgått av förfrågningsunderlaget. Dessutom godtog staden Tunstall AB:s projekteringsplan i samband med den första utvärderingen som senare drogs tillbaka och ändrades. Det framstår därför som en efterhandskonstruktion att staden nu valt att diskvalificera Tunstall AB:s anbud med hänvisning till att bolaget inte uppfyller kravet enligt 1.3.13 i förfråg-

ningsunderlaget. Det är därför uppenbart att staden har tillämpat det nu nämnda kravet på ett diskriminerande och oproportionerligt sätt, vilket lett till att Tunstall AB:s anbud diskvalificerats på felaktiga grunder. Tunstall AB har därmed förorsakats skada.

Staden bestrider Tunstall AB:s yrkande och anför bl.a. följande. Staden har inte upphandlat ett ramavtal. I den aktuella upphandlingen har det inte varit fråga om att tilldela kontrakt vid senare tidpunkt utan kontrakt tilldelas i direkt anslutning till upphandlingens avslutande. Det har varken varit nödvändigt eller lämpligt för staden att uppskatta priset för uppdraget. Omfattningen av upphandlingen framgår tydligt av förfrågningsunderlaget och det är upp till anbudsgivarna att i anbudet ange sina priser för utförandet. Att ordet "ramavtal" har angetts i § 34 avtalsförslagan beror på en felskrivning och innebär inte att avtalet är ett ramavtal. I § 1 i avtalsförslagan anges att det är ett avtal som tecknas. Det är inte riktigt att staden utesluter Tunstall AB från upphandlingen på felaktiga grunder. Enligt punkt 1.3.13 i förfrågningsunderlaget skulle leverantören bifoga ett projekteringsunderlag som skulle innehålla leverantörens placering av basstationer för trådlös larminsamling samt uppsamlingsenheter för trådad larminsamling samt övriga larmenheter och sensorer. Tunstall AB har gett in "bilaga 1.3.13" där det anges att det behövs ca 1–2 basenheter per plan beroende på avstånd och att dessa ska placeras i samråd med beställaren. Det var ett krav att underlaget skulle innehålla uppgift om placeringen av basstationer med mera. Detta krav har Tunstall AB inte uppfyllt och det var därför riktigt att utesluta bolaget.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Enligt 4 kap. 1 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphand-

lingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har framfört finns anledning att besluta om att upphandlingen enligt 20 kap. 6 § LOU ska göras om. För att rätten enligt det nu nämnda lagrummet ska besluta om att upphandlingen ska göras om krävs att den upphandlande myndigheten brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i LOU och att leverantören har lidit skada.

Enligt 1 kap. 20 § LOU avses med ett ramavtal ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastsätta villkoren i kontrakt som senare ska tilldelas under en given tidsperiod.

Enligt 7 kap. 1 § LOU får en upphandlande myndighet ingå ramavtal om den använder något av upphandlingsförfarandena i LOU.

Av 7 kap. 2 § LOU följer att ett ramavtal får löpa längre än fyra år endast om det finns särskilda skäl.

Proportionalitetsprincipen innebär bl.a. att krav som ställs i förfrågningsunderlaget ska stå i proportion till det behov som ska täckas av upphandlingen och till de mål som eftersträvas (se prop. 2006/07:128 s. 132 och 2009/10:180 s. 91).

Enligt principen om likabehandling krävs att alla anbudsgivare ges samma möjligheter när de utformar sina anbud och den innebär således att samma anbudsvillkor måste gälla för alla anbudsgivare. Syftet med kravet på öppenhet är vidare att garantera att det inte förekommer någon risk för favo-

risering eller godtycke från den upphandlande myndigheten. Kravet på öppenhet innebär att samtliga villkor och bestämmelser för tilldelningsförfarande ska vara formulerade – i meddelandet om upphandling eller i förfrågningsunderlaget – på ett klart, precist och entydigt sätt. Alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla anbudsgivare ska kunna förstå den exakta innebörden av dessa och tolka dem på samma sätt. Den upphandlande myndigheten ska på ett effektivt sätt kunna kontrollera om anbudet uppfyller upphandlingskriterierna (dom av den 2 juni 2016, Pizzo, C-27/15, EU:C:2016:404, punkt 36).

Förvaltningsrättens bedömning

Av förfrågningsunderlaget framgår att upphandlingen avsett projektering, leverans, installation, driftsättning och funktionsprovning av ett komplett och fullt fungerande trygghetsskapande teknik i ett bestämt angivet antal lägenheter. Det framgår vidare att upphandlingen varit indelad i två separata områden och att varje område omfattar två avtal. Av § 1 i avtalsförslagan framgår vidare att det varit ett avtal som skulle tecknas med leverantören. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att omfattningen av uppdragen framgår av respektive avtal och staden därför inte har upphandlat något ramavtal. Enligt förvaltningsrättens mening måste det även med hänsyn till utformningen av förfrågningsunderlaget ha stått klart för anbudsgivarna att det inte varit frågan om en upphandling av ett ramavtal. Den omständigheten att ordet ramavtal förekommit i § 34 i avtalsförslagan föranleder ingen annan bedömning. Sammantaget finner förvaltningsrätten således att staden inte har upphandlat något ramavtal.

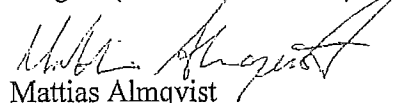
Enligt förfrågningsunderlaget ska leverantörens trådlösa teknik och basstationer anslutas till det nät som staden har installerat på respektive boende. Det framgår vidare att staden ska tillhandahålla viss teknisk utrustning för anslutning av leverantörens utrustning. Förvaltningsrätten anser mot denna

bakgrund att kravet på att placeringen av basstationer m.m. ska anges i projekteringsunderlaget, är förenligt med proportionalitetsprincipen.

Av punkt 1.3.13 i förfrågningsunderlaget framgår att placeringen av basstationer m.m. ska anges i det projekteringsunderlag som leverantören ska ge in. Det är vidare utrett att det har funnits ritningar på vilka anbudsgivarna har kunnat ange placeringen av bl.a. basstationer fogade till förfrågningsunderlaget. Även om parterna är överens om att det inte har varit ett krav att använda sig av de bifogade ritningarna, måste det med hänsyn till utformningen av förfrågningsunderlaget stått klart för anbudsgivarna att det varit ett obligatoriskt krav att ange placeringen av bl.a. basstationer i projektbeskrivningen. Förvaltningsrätten konstaterar att Tunstall AB har angett det ungefärliga antal basenheter m.m. som behövs på respektive våningsplan. Denna uppgift kan emellertid inte anses likvärdig med att ange placeringen för basstationerna. I likhet med staden, anser förvaltningsrätten därför att bolaget inte genom detta underlag har angett basstationernas placering på det sätt som krävts enligt punkt 1.3.13 i förfrågningsunderlaget. Med hänsyn till det nu anförda anser förvaltningsrätten att staden inte har agerat i strid med likabehandlingsprincipen när det inte prövats bolagets anbud. Det som Tunstall AB anför i övrigt föranleder ingen annan bedömning. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Mattias Almqvist
Rådman

Andreas Thörnroos har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorena

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra försträmnade lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.